

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי בר מצות ותורה אור" [מגילה ט"ז]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ב. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ג

פרשת שלח

א. מלאכת מחשבת.

פרק יב פסוק לב:

ויוציא דבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו
בה ונבי:

קצת חזרה השגם שאמר אשר לנו אותם כי הלא ידענו שמרו את הארץ אשר נס
דבר הכתוב עד הנה? גם מה שאמרו הארץ אשר עברנו בה למד אותה
ולא אמר אשר עברנו אותה ובלאמר אשר עברנו בה למד אותה נראה שעברנו בה למד
אבל לא עלה בידם? ויש לפרש כי הוליל ודנה שירושן שקר שלא היה ולא נברא
ומוליא דנה הוא כשל המכתב יטוב. כן התרגלים דברו כזכיר להסמך השגם.
ואמרו חז"ל שמלחום קוברי חסידים. והנה אם נהפכנו בדרך ימים רבים וראו שמה
קוברי חסידים לא היה מן הסתם, כי מי נבר ימיה ולא ידעה חז"ל. אך אמנם אם
עברו במדינות ובערים דרך העברה ובכל עיר ועיר נרננו עברם ומלאו קוברי
חסידים והו דבר פלא והתקרה לא יחמיד שידע בכל יום עברם לקבור חסיד לא כיום
אמר. לולי שה' פמל כל זאת להנחיתם ולעובדם, כדברי חז"ל, והם חסבה לרעה
כי אמרו חסבה לרוע חז"ל האור וסבבה ימותו בכל יום, איך ארץ אוכלת
יחביו היא. והו הפקר והכבד שהוליו על הארץ, כי אולם אין האמת בעברו סבבה
בעלמא דרך המלך בדרך ובערים אלא שהיו גם וההבלו בדרך לרעה ולרעה
עד שמרו אותה כדאי, כדברי רמב"ם שהיה זה מרשם ופגעם זה"ת-להגלם שלא
ישניחו בהם-המים פבוליהם וחזה אין ללמד שמוצ' הארץ רע כי אין דבר חסבה
שימות אי בכל עיר ועיר חסבה ומרעה בכל ימי חסבהם בה. אולם חמה להוליא
דקם אמרו שלא נהפכנו בערים אלא דרך העברה ואמ"כ מלאום חסיד עברם
קוברי חסידים, חס בלי הפק שארן חסבלת ושחמיד יהיה כן. זה אמר ויועילו רבת
הארץ אשר תרו אותה כלומר שנחפכנו בה כדאי לרגל בערים והם אמרו הארץ
אשר עברנו בה למד אותה ריננס שלא ישנו שמה אלא דרך העברה ואמ"כ
חללום חסיד קוברי חסידים, אם כן ארץ אוכלת יחביו הוא. אבל יחביו יכלב בקש
חבריהם להוליא חסבה ואמרו אף הם הארץ אשר עברנו בה לשאר אותה חסבה
הארץ חמד שירושן אע"פ שהיו עובדים בה כדבריהם ח"ו ראינו חסבה הארץ חזה
גלי לכל חסידים ולכנ שער וכן שלא נחפכנו להפכנו חמה להנחין חסבה
היא חס רעה:

2/...

שאלות

1. מן שאלותיו פתחילת הקטע?
2. כראינו קוסע שדימה מיה שקר וכנס, למה חשבו לו להדגיש זאת?
3. למה צעם הקסים שיטעמו הלוויית ככל מקום?
4. מה עם ראו, איך כרשו זאת ומה היה הקר סדר?
5. איך יבוצע וכנס כרשו את אותם תופעה כצורה שונה?
6. מה מסקנתו של כראינו כאן כלפי המרשלים?

* * *

ב. אור החיים.

שהיה בקרעם ואמה עזו לא תקנע סתקל
 טכניקה לישאל ופוגיהם, ולזה אני סתלים
 שידעו אשר יעשה מהם כרדוק, וכפי זה
 חבת כי ריא נהינן טעם למאמר וקטעם:
 שיד ירצה על זה הקרה שקא לתן טעם לקה
 לא תש אלא לשמיעת מצויים ולהקטע
 כפנה ולא לשאר העמים, לזה אמר כי העלית
 כבתך וגו' פרוש הם שידעו אמה זו שאין בה
 יכלת ולא יכלה עלות ממצרים אלא כבתך
 כנחול קשישקעי שפתו פתח הגם שהי יקום
 כקפחהו חכום לקרן ורעי של משה אך על
 פי כן יחלו כי המספחה הריא הקר כח עם
 הכול עמוד מפני יושב קארץ, תר הוא
 ככריום הוגלים כי אקר חוקה המשל
 כלפטה סמנה, אבל העם היוצא ממצרים
 שאין לו אלא כח די לא היה כח כח הם
 ישלום להביאם, והוא כח שידעו לקר
 העלית ככתב את העם הוח כראה כעצב
 העם היצא שלא היה כי כח וזלת כח עליון
 לשלל עם כנא כמקומו שאין ממנו כוח
 לסחר טענה סבלו יכלת הו, והחוש זה אנו
 אלא מצד מצרים אקר שאר האמות אם לא
 היה טעם שמצרים ידעו העם ואיכותו לא היה
 חלול הו, וכצאת אמה כתיך דברי משה שני
 הכרים ככריום הו שיטעמו כצרים כעשה
 מישקאל, יתבי כי מצרים ירעו שישקאל אין
 כהם כח לעסר כמלחמות גדולות וזלת כחו
 התקין:

ברק ירי פסוק יג' (ג) וקטעו מצרים וגו'. צריך לדעת למה
 אפי' וקטעו בתוספה ואיו
 כחולת, קנה לו לומר ישמעו מצרים, עת
 צריך לדעת כנח אימרי כי העלית, אם רצונו
 לומר וקטעו שהעלה זה אין לו שחר, כי הלא
 הקה ראו קטעו הו ונפלאות אשר עשה
 כתיבם, יציה מה יוכלו כתיבם לשמיעת
 מצרים שקבלה ככחי וכו', ואם הקנה היא
 לעי כי הם מצרים אשר ישמעו ואמר אוקן
 אשר העלית ככתב ינו קטר וכו' יש מצרים
 אחרים לטעית כהם, ולו יהיה עיט מצרים
 אחרים עם כל זה כן הטהם אינו חוור אלא
 על מצרים הרועה
 ינראה שהכונה היא כמה שנועדי על משה
 עליו השלום לקח לא הוקיר טענה
 שטעי לפני הו כמעשה העול, והגם שפדשהו
 כפסוק ער אנה ינאצו וכו' שהי סתר טענה זו
 כטענת קלאמי ושוא גם לצד שאין לנאמן זה
 קצתה עם כל זה קנה למשה להוכיח זכות
 אבות כצדוף הטענות שהוקירו כחן שבתם כצח
 הדין כאשר אכחו, אכן משה עליו השלום
 נחכם כנעם הכריז שקטר וקטעו כחוספח
 ואיו ליסי מלכו כענות הראשונות שאסר
 כשהחלל על מעשה העול שהוקיר הוא וטען
 ימוסיף עליהם להשיב על האמר הו, והוא
 אומר וקטעו מצרים וגו', וזהו טעם לדבריו
 שאמר הקרה כחולת שיטעמו יאם האמר כי
 אקר לק שיטעמו תאי ואפשר שלא וקטעו,
 לזה אמר כי העלית ככתב העדיל וגו' וקטר
 לומר מקרבו לומר שהגם קוסו מצרים קר
 ירוקים לכל עם כל זה וישמנה הקרה לאוקם

שאלות

1. למה שאלות שנות שאל כראינו קוסע כראשו, חתוכל למנותו, למספרין
 ולמחון את מסדל טענה?
2. כראינו מספר את אונן "קו חתנה" של משה, חתוכל למספר?
3. למה רואה משה צורק לראות את החטא כאן כחמשק למצפה טענה?
4. מה כדיוק טענותיו של משה לכו כל טע?
5. קוסע כאתרון מספר כראינו את החיות כצורק של משה להדגיש למה
 כמצרים שמצו וידעו כל אשר קורה וצוף יותר למה דוקא עם שיוצאת חולפת
 ישראל יש לכן למנוצ חולות כהם, חתוכל למספר כל זאת?

* * *

לפי

3/11

הנה

פרק י"ד פסוק י"ג: **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם, הִנֵּה מִשֶּׁה טַעַן עָלֶיךָ שֶׁמִצְרַיִם יֹאמְרוּ שֶׁמִּבְלַתִּי יָבֹלַת הִי לְהִבְיֹאֵם אֶל הָאָרֶץ שְׁחָסָם בְּמִדְבָּר, וּבִמְעֻשֵׂה הַעֲגֹל טַעַן (שְׁמֹת לֵב יִיכָן לֵמַה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרַעַה הוֹצֵאתָ לְהָרֹג אֹתָם מִדֶּבֶר יְהַדְבֵּר נִכְרָן, כִּי בִמְעֻשֵׂה הַעֲגֹל לֹא יִכָּל לְטַעֲוֹן שִׂיאֲמָרוּ מִבְּלַתִּי יָבֹלַת הִי לְהִבְיֹאֵם אֶל הָאָרֶץ שֶׁאֵז הָיָי עֲדִינן הַהִקְיִים מִן וְאָרֶץ יֹאֵם יָדַע מִדְּחֹק שֶׁאֵין לִי יָבֹלַת לְהִבְיֹאֵם אֶל הָאָרֶץ יָקָשָׁה לֵמַה הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם אֲחֵר שֶׁכִּבֵּר יָדַע מִדְּחֹק שֶׁלֹּא יִכָּל לְהִבְיֹאֵם אֶל הָאָרֶץ, וְעַיִן טַעַן שִׂיאֲמָרוּ מִצְרַיִם שֶׁהוֹצֵאתָ אֶל הַמִּדְבָּר מִשְׁנַאתִי אִיחָם, כִּי אִן שְׁהִיָּה זִמָּן קָרֹב לִיצִיאָתָם לֹא נִדְּעָ עֲדִינן אֲהַבְתָּ וְחַמְלַתָּ עֲלֵיהֶם, וְהַמִּצְרַיִם שְׁהִיָּה וְחָם שִׁישׁ מוֹעֵל טוֹב וְפִיעֵל רַע כִּי חִשְׁבוּ שֶׁמֶן הַנִּמְנָע שֶׁמֶן אֲחֵר מִיָּהֵם יֵצֵאוּ הַטּוֹבוֹת וְהַלְקוּהָ, אֵיכָן אֲחֵר שְׂרָאוּ שְׂדָה אִיחָם אִן עֵצֵר מִכּוֹת חִשְׁבוּ שֶׁכֵּל אֱלֹהִים הַמַּעֲשִׂים יֵצֵאוּ מִפְּעֵל הָרַע, וְהַאֲמִינוּ שֶׁנֶּם מֶה שֶׁהוֹצֵאתָ אֶת יִשְׂרָאֵל אֶל הַמִּדְבָּר הִיָּה מִצֵּד מוֹעֵל הָרַע כִּי לִרְעָתָם אֵינִי שְׁפִיעֵל הַרְעִיתָ יָפֵעַל גַּם טוֹב, וְכַמֵּדֵשׁ; רָאוּ כִי רַעַת נִגְדַּ מְנִיכָם יִכְסִי שֶׁפָּרְשָׁנוּ שֶׁם וְאֵיכָן בְּשִׂירָאוּ שִׁיהָרְגִם בְּמִדְבָּר יֹאמְרוּ שֶׁמֶה שֶׁהוֹצֵאתָ אֶל הַמִּדְבָּר הִיָּה מִשְׁנַאתָ אֹתָם, שְׁעַיִ שֶׁהוּא מוֹעֵל הָרַע הִכָּה אֶת מִצְרַיִם וְהָרַג אֶת יִשְׂרָאֵל אֹלָם עָתָה בְּמִדְבָּרִים שְׁהִיָּה אֲחֵר שְׁנֵת שִׂיאֲמָרוּ מִמִּצְרַיִם וְרָאוּ כִי נִהְיָ עִמָּהֶם שְׁנֵת הַטּוֹבָה מִפְּעֵל טוֹב וְחָסֵד וְשִׁמְרָם מִכִּבֵּת עֲיָנִי לֹא יִכָּלֵל לֵאמֹר בְּרַעַה הוֹצֵאתָ, שְׁהִלֵּא עָשָׂה אֲתָם רַק טוֹב, וְיִדְּוֹעַ כִּי כַח לְבִיבֵם הַמִּירָה רַעַה [שֶׁהַלְבִּיבִים הֵם הִיוּ הַאֲלֹהִים הַמּוֹעֵלִים בְּאִרְץ לְמִי רַעַת עֲכֹוִיִם] בְּהַלְקָה יוֹצֵאתָ מִפְּעֵלִי בְּשֵׁנָה הָיָה שֶׁהָלַל לְצִמּוֹת, וְהַתְּלִית צְמִיחַת הַמּוֹל הוּא לְכֵל הַיּוֹתֵר חָצִי שֶׁהָ יִעֲבִים לֹא יוֹתֵר מִשְׁנֵה, וְאֵם לֹא פִעַל רַעִיָו בְּשֵׁנָה הוֹאֵת נִבְטָלָה הַיִּרְאָתִי וְכַחוּ וְאֵיכָן לֹא יִכָּלֵל לֵאמֹר בְּרַעַה הוֹצֵאתָ, וְלֵכֵן אֲסֵר טַעַן אַחֲרַי שִׂיאֲמָרוּ מִאֵין יָבֹלַת, שִׂיאֲמָרוּ שֶׁתְּחַזְקָה שְׁהִיָּה הַדִּיק מֵאֵיִי הַשֵּׁב שִׁיכָּל לְנַצַּח אֶת דִּי עִמְמִיָן, וְרַעַה שְׁקָרָב אֶל אֲרָצָם רָאָה שֶׁאֵין בִּיכָלְתוּ לְנַצַּח אֶת דִּי עִמְמִיָן וְלֵכֵן שְׁחָסָם בְּמִדְבָּר, וְיִישׁ וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי הַעֲלִיתָ בִּכְחָךְ אֶת הָעַם הוּוֹה מִקְרָבָה, הִיָּל כִּי עַיִן הַמִּדְבָּרִים הִיוּ מִיחֻסִּים אִלְהִית לְכַחֵת הַטָּבַע, שֶׁכֵּל כַּח וְכַח מִכְּחַת הַטָּבַע הִיָּה אֲצִלָּם אֲלֹהִים, וְהַאֲלֹהִים שְׂרָאוּ מִפְּעֵי מַעֲשִׂים מַעֲלֹוִים יוֹתֵר הִיוּ אִיכָרִים שֶׁהִיָּה כַח טַבְעִי יוֹתֵר וְשִׁבֵּן מִכְּחַת אַחֲרֵים שֶׁהֵם לְמַדָּר מִטָּב בְּמִדְבָּרָה, וְיִדְּוֹעַ שֶׁכֵּל כַּח טַבְעִי יִיָּל גְּבוּל יֹאֵם לְכֵר פִּעַל כַּחֵי עַד כִּרִי גְבוּל טַבְעִי אִן יִפְסֵק כִּרִי, כִּמוּ פִּעֻלָּה בְּכִימָא שֶׁכֵּל כַּח טַבְעִי הַפּוֹעֵל עַל גִּשְׁם אַחֲרָי אִם כִּבֵּר פִּעַל עַד כִּרִי כַּח פִּעֻלָּתוֹ, יֹאמְרוּ שֶׁכֵּב שִׁכְעַ יִיחַל מִפְּעֵל הִי יִכָּן הַשִּׁבֹּן בַּח אֱלֹהִים שֶׁאֵם כִּבֵּר פִּעַל מֶה שֶׁכַּחֵי לְפִעֵל יִפְסֹק כַּח מִלְּפִעֹל עִיר, וְכַמֵּדֵשׁ חוֹיִל כַּמֵּדֵשׁ הַמְּלִשְׁתִּים אִיָּה הֵם הַאֱלֹהִים הַמְּכִיבִים אֶת מִצְרַיִם מִכֵּל מִבְּהָה שְׁנֵה אֲמָרוּ הַרְשָׁעִים יִכְבְּהֶם, שִׁכְוִיָן שֶׁהוֹצֵאתָ אֶת כֵּל כַּחוּ לְהַבְרִית אֶת מִצְרַיִם מִכֵּל מִבְּהָה, כִּבֵּר הוֹצֵאתָ אֶת כֵּל כַּחוּ יֹאֵן לִי כַח עוֹר, כִּי נִפְסַק כַּחוּ יִישׁ וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם רִי־ל מִצְרַיִם וְיָנִין מִזֶּה כִּי הַעֲלִיתָ בִּכְחָךְ אֶת הָעַם הוּוֹה מִקְרָבָה, שֶׁכֵּל הִכָּה שְׁהִיָּה עַךְ כִּבֵּר הוֹצֵאתָ אִיָּתִי לְהַכִּית אֶת מִצְרַיִם וְכַהוֹצֵאתָ אֶת הוֹצֵאתָ אֶת כֵּל כַּחךְ, וְנִפְסַק כַּחךְ וְלֹא תוּכַל לְפִעֹל עוֹד מִכֵּל כַּח טַבְעִי שִׁיָּל גְּבוּל, וְאֵם פִּעַל כַּחוּ עַד כִּרִי גְבוּלוֹ, נִפְסַק כַּחֵי מִלְּפִעֹל עוֹד :**

הנה

הנה

כ"א

ט/א/ז

1. כרשננו מצלם כאן טיצונים אחוניים ואחסס זאת על סנאמר סטוקים, התוכל להספיר את הסטוקים החצוטטים, לסי דטריו?
2. מה ולאם טיה הסטדל סין שתי התקופות סגן נאמרו דטריו?
3. מה חספו המצריים ולאמה משס מייחס את כל דטריו לסי סנתת סס את סני המציאות?
4. איס משתי חספנות היא יותר חמורה לרצחתי?
5. למה אין משס מתיחס כלל אל סס חוססים סני ישראל מצמח?
6. איך - ציי הספרו מתסריים הסטוקים ביס?

* * *

ד. מדרש רבה.

פרק יד פסוק ב: בת. יאמר הקדוש ברוך הוא: אכלה אותם מלפני. אומר לפניו: רבן העולמים, אפה מאריך אף, וצבד אם יהיו מעשיו טובים והא שימע לרבו, והא רבו מסתפל בו בסבר פנים יפות, אין ממדקין לרבו טובה. ואימתי הם מתדקין, בזמן שהעבד של תרבות רעה ורבו מסתפל בו בסבר פנים יפות. כך אפה אל מבט בקשה ערפס, שפאמר: (תרי"ט, כו) 'אל תפן אל קשי העם הנה'. אומר לו הקדוש ברוך הוא: בשבילך אסלח להם, שפאמר: (במדבר י"ב, ב) 'יאמר ה' פלחתי כדברך'.

ט/א/ז

1. מה אמר הקסים ולאמה?
2. מה טיה סמל משס מצמח לסי סקסיה?
3. מצמח מה סיקס משס מן סקסים כאן?
4. מה טיתה תסופת סקסים ואיך סמדרס לומר מנה את אשר הוא רוצה ללמנו?

* * *

ה. חוקוני.

פרק יד פסוק ב: (כ) סלידי סרפיר, פאם אדח בסעפיה העגלי ויתרתי להם, אבל עכסו לא אסלח להם אבל אסור נדמ, דיא סלחתי, סולח ארי, כס: נהתי כסא"י, הרעשתי את די"י, בדידי, נסו סאנדה סיס עלי לעשות ולא אסיל דבת אסרת: ארי אסום, הרעו סאורי אנו סססם ולא אכלם עתה סרפיר, ססר יייה, אסלת: סיסא עון, היינו סולח על עתה, אגדה: ינקה לא ינקת, ודאי אין ארי כענה להם, ככו סגא"י: תולס חי אני ימלא כבוד ה' ונח"י, ככודי ימסיד בסקוטו סלא יאמרו: סבלתי יסלות ה"י, כי אביא את בניכם לארץ, אסרת: סוקד עון אבות על בנים, בו אעשה כי איני חבויס כסדבר ארעיים כנה עם אביהם, וססאר חבויס את עין אביהם סלא יכספו חבויס מיד לארץ.

ט/א/ז

1. סחלק סראון של הקסצ סראון נותן כרשננו סירוש מייחס, סתוכל להספירוד סקסצ סני - דסר אחר - הוא מפרס שונס לחלוסיני, איך לס ססתדר עם ככתוס?
2. איך הוא מספיר: "כסוק" ומה סמסקנות המצסיות מכך?
3. מה הרציון ספירוש נס אותו רוצס כרשננו ללמנו?

* * *